

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Zvezdica.

(Za Svečnico.)

Z višav nebeških mi miglja
Prijazno milo zvezdica;
Prekrasna je, brez vsacih pég.
Blaži ta zvezda slednji zlég.

Ko tare me skušnjave moč,
Se v zvezdico ozirajoč
Uteho najdem in pokoj.
Le ž njo je zmagan vsaki boj.

Ko dviga pekla se oblast
In vabi v greh me zlobna strast
Oziram v zvezdo se svitlo,
In kača se zgubi v temo.

Če drugo vse me zapusti,
Ta zvezdica še svetl mi;
Ne skrije je težav oblak,
Ne vgasne jo britkosti mrak.

O naj tvoj žar mi zmir blišči,
Oj zvezdica — Marija ti!
Ti bodi mi vodnica, vzor,
Pripelji k Jezusu me skor!

Radoslav Silvester.

Na Svečnico.

Moje oči so videle tvoje
izveličanje, katero si pripravil
pred obličjem vseh narodov.
(Luk. 2.)

Vsak naših cerkvenih godov ima svojo zgodovino in vsak njih je pozidan na kako dejanje našega odrešenja. Prav tako je tudi s slovesnim svečničnim dnevom.

Glede zgodovine je omenjati o prazniku, ki ga svetkuje cerkev vsacega 2. februarija, da je v 5. stoletju — po spričbi Cirila Scitopolskega — pobožna žena Icélja sveče prižigala na ta dan.

V glavnem mestu Sirije, v Antiohiji, so l. 526 praznovali ta Marijin god; a l. 541 se je zapovedalo to svetkovanje po vsem grškem cesarstvu — to pa radi zaobljube ob strašni kugi, ki je morila v državi celih 40 let.

Tako v izhodu.

V zahodu, v latinski cerkvi, pa je Svečnico uvedel l. 494, torej že popreje nego v izhodu, papež Gelazij.

Poučna zgodovina današnjega častitega dne, ki mu pravimo „Marijino Očiščenje“ in „Svečnica“ nam bodi danes pred očmi. — Vsak nas — mlajih in starejih — si poišči iz te zgodovine bodrilnih nagibov za svoje življenje.

*

Ivič — Današnji dan je praznik „Marijinega Očiščenja.“

Paganski Rimljanje so praznovali prav v mesecu svečanu svojemu maliku Panu v čast takozvane „luperkalije“ — ali véhki spravni ter očiščevalni dan. Po darovih, slovesnih obhodih z baklami naj bi se jim bilo ta dan očistilo mesto in ljud.

Prav zato je tem paganskim očiščevalnim svečanostim papež Gelazij I. nasproti postavil krščansko praznovanje ter je izkušal tem načinom izpodriniti luperkalske nravnostne izgrede.

Vse se je ohranilo, kar se je le moglo povzeti iz paganstva v krščanstvo: slovesni obhod, luči — da začetkoma celo pagansko ime. Krščansko ime „Očiščenje Marije Device“ pa se je pozneje pridelo zato, ker je bil ta praznik odločen na 40 ti dan po Božiču. Po Mozesovi postavi (III. Moz. 12.) namreč mati po rojstvu dečka v štiridesetih dnevih svojega očiščenja ni smela niti med ljudi, niti v tempelj. Od tega dneva pa jej je bil omogočen pristop v tempelj, da se je tam proglasila za čisto in opravila svoj predpisani dar.

Tako torej je nastal današnji svetični dan — Marijin in Gospodnji praznik ob enem: Marijo in božje dete vidimo v templju; izpolnjujoča postavo, akopram Marija, najčistejša posoda božjega Sinu, ni potrebovala nikakega očiščenja, ker je bila prav po njem posvečena še bolj.

In kakor Marija nekedaj, tako tudi danes vsaka krščanska mati prinese na svojih rokah novorojeno dete v Gospodnji hram. Daruje je njemu, ki je to dete v svojo last sprejel že v sv. krstu ter z mašnikom

prosi: naj bi njo in dete milostno blagoslovil ter obvaroval vsega hudnga.

* * *

Dragi! Kako ljubezni polno je čuvalo dan, ko ste bili doneseni na cerkveno očiščenje — nad vsakim vas vaših mater zvesto oko. — O skrbite, da bosta še danes mati in oče s takim zadovoljstvom kakor takrat gledati mogla na vsacega vas, s takim zadovoljstvom — kakor sta se bila ozirala Marija in Jožef, Simeon in Ana v templju na novorojenega Odrešenika sveta.

Il gič. — Današnjemu dnevu pravimo pa tudi „Svečnica“.

To ime je nastalo pozneje in sicer v II. stoletju. Navodom prazniškega svečničnega evangelija so jeli ta Marijin dan blagoslovljati sveče, za službo božjo potrebne. Duhovščina in ljudstvo je stopalo potem s temi gorečimi svečami poječ in moleč v obhodu po cerkvi. Ta duha povzdigujoči sv. obred se je ohranil do danes.

Za to je kar najbolj pripraven svečnični dan, da se na tolikih krajih prav danes vršče darovanja sveč, ki je narod prinaša večidel za vse potrebe enega cerkvenega leta.

Luč, ki po božjem hramu razširja svoj svet, svéti in greje. Še prav posebno ta dan pa naj nas spominja v cerkvi prižgana luč našega Odrešenika, ki ga Simeon v templju imenuje „luč za razsvetljenje nevernikom in čast svojega ljudstva Izraela.“ (Luk. 2, 32.)

Luč po cerkvenem smislu pomenja duševno življenje v milosti božji. Luč nas spominja te naše dolžnosti, da smo drug drugemu tudi luč, t. j. v izgled in v povzdigo svojim krepostnim vedenjem. — Tudi bela barva sveč naj bo podoba našega Bogu všečega srca in plamen, ki iz sveč hrepeni kvišku, pa naj znači smér naših najsrčnejših molitev tje gori — na vzgor.

Rimskim duhovnicam Vestalkam je bila dolžnost očuvati boginji Vesti posvečeni sv. ogenj. Noč in dan je moral goreti ta ogenj. Ko bi bil vgasnil, mislilo bi bilo ljudstvo, da pogine mesto Rim in device — mu čuvarice, bi bile prišle v najvsodnejšo kazen.

Tudi v nas, dragi, gori živ ogenj — ogenj sv. vere. Prižgal ga nam je sam Jezus Krist in ga izročil tudi templjem, t. j. našim dušam. Vsi moramo čuvati ta ogenj, t. j. našo sv. vero. — Tudi nam kazni ne izostane, ko bi ne bilo več v nas tega sv. ognja, prav kakor bi jej nebi bila mogla uteči nobena rimska Vestalka.

* * *

Zato naj nam v živo sveti ta luč naše svete vere. Ogrevaj naj nas po vseh potih našega zemskega življenja. Posledice te žive vere pa naj bodo naša bogoljubna dejanja. Potem brezdvombeno do Gospodnjega prihoda zvesto ohranimo vse upe na blaženo svojo prihodnost in prižganimi svetilkami te svoje nevpognjene vere zavestno stopimo kedaj pred Izveličarja Jezusa, pred svojo svečniško mater Marijo — v sveta nebesa Amen.

V. nedelja po Sv. treh kraljih.

Kadar so pa ljudje spali, prišel je njegov sovražnik ter prisejal ljuliko med pšenico.

(Mat. 13.)

Žitno polje, bujno žitno polje nam stavi današnji sv. evangelij pred naše dušno oko. Dobro seme kali na tem polju: a prerašča je pa tudi strupena žel, ki mori vsak dober prospevek.

Kaj, nam, dragi, ta današnja evangelijska povest o pšenici in ljuliki?

Odgovor: Opozoriti nas želi božje njive v nas, ki je naše srce.

O tem po evangelijski priliki označenem človeškem srcu — tej predragoceni božji njivi — to uro v svoj oblaževalni pouk.

*

Človeško srce torej — ta prepad hudobij; človeško srce — ta vir vseh dobrot: človeško srce — trdo kakor kamen in trši: človeško srce — mehko kakor vosek in še mehkeji! Človeško srce: to je tisti čudodudni božji stvor, ki je sposobnejše nego polje svoje zrn, — ki je bolj sposobno še dobro

ali slabo sprejemati v se ter obroditi najslaji a tudi najosodnejši sad.

Božja posest je to človeško srce — na posodo dano vsakemu nas; tako, da je imamo le kakor najemniki v umnem obdelovanju.

Nad dobrim semenom — v naša srca zasejanim — pazijo naši stariši in odgojitelji skrbno, naj bi to seme prišlo v kál in v rast ter rodilo kedaj stoternega žlahtnega sadu.

Mladenič in deklica ne bivata za vselej na stariših posestvu doma. Proč od doma; v raznotere poklice; na raznotero delo; v šole morata — časih prav daleč od doma proč v neznan svet. Tudi možu in ženi ni ostati vselej doma. Če izhajati hočeš in živeti in se dobro imeti tu na zemlji, moraš dragi in draga velikrat okusiti marsikatero matere kruha in žejo si vtešiti na bistrem in pa na kalnem studencu — niti meje deželá dostokrat niso meje tvojim korakom.

In kedo naj ti bo takrat v neznanih zemljah daleč od domačega zavičaja zanesljiv čuvár? — Božja dobrotna roka te, dragi, tudi tu v daljni tujini brez varuha ne pusti. In ta skrbljivi varuh je kakor doma, tako na tujem in povsod po svetu v tvojem poštemem srcu tvoja čuječa vest. Ta tvoja vest ti je današnji evangelijski hlapec, ki naj pazi dobre setve na polju tvojega srca.

Kako veselostnega obraza je ob času žetve poljedelec, ko se mu pripelje v skedenj voz napolnjen zlatega snopovja. — Pozabljen strah pred hudournim oblakom, ki mu je za poletne dobe uničiti grozil v hudi uri vse to, kar mu je bila skrb in nada več mesecev dni.

Dragi! V srcu marsikoga res da ne vihraje vselej tolike nevihte, kakor pridejo žal nenadno časih nad naše žitne poljane. Ni vsak človek enako podvržen izkušnjam. — A motili bi se vendar le zelo, ko bi menili, da je sploh brez osodnih nevarščin v našem notranjem to polje, ki mu pravimo svoje srce. Temu pač nikoli ni tako.

In kedo je to, ki našim srcem provzroča toliko nevarnost?

Današnji sv. evangelij odgovarja temu vprašanju z besedo: „Sovražen človek je to storil“ (Mat. 13, 28) Gospod tako-le veli: „Sovražnik pa, kateri jo (luliko) je vsejal, je hudobni duh.“ (Mat. 13, 39)

Hudobni duh torej, dragi! — Zato nam je biti toliko čuječnejim, kolikor premeteneji je ta rojeni sovražnik človeštva od njega začetka.

Straže moramo nastaviti krog te blažene posesti, krog svojega srca, na okrog — straže, da nas obveste ob bližajoči se nevarnosti: da nas ta prekanjeni sovrag ne omami in omamljenih ne pogubi. Trdno zvezo moramo skleniti z očmi in ušesi — čuvati, kakor Job v starem zakonu — da se nam po naši krivdi ničesar slabega ne vrine v to božjo gredico, v naše srce.

Ko je bil zaspal čudovito močni Samson — takrat je prišel sovražnikom v roke in bil vgonobljen.

Zato je svaril v novem zakonu naš Izveličar ob nad vse važnem sestanku, ko je uprav pred svojim trpenjem v vrtu Getzemani govoril do njih: „Cujte in molite, da ne pridete v izkušnjo.“ (Mat. 26, 41.)

Kar je bilo Gospodnjim učencem, to je, dragi, naročeno nam vsem: Čuječnost in v čuječnosti molitev.

Po Bogu izročen, torej neprecenljiv dar nam je to naše srce. Njiva je, na koji izraste dobra pšenica; a še rajše pa se — ko bi nas le za trenotek zapustila čuječnost — še rajše se razplineva po njej vse vgonobujoči plevel. Kakor na njivi prav tako v srcu — vselej prej bogati plevel, vselej prej in raje poredka pšenica. Zato nam bodi naša velika skrb, da nam vsepovsod pšenica prospeva v srcih; nikjer pa plevel

* * *

Dragi! V sv. topisemski knjigi Pregorov (23, 26) je zapisano vsem nam bodrilo za naša srca — ki, kakor smo se poučevali pravkar, itak niso toliko naša, nego božja pos-est, bodrilo za naša srca, ki se glasi: „Daj mi, moj sin, svoje srce!“

Sin, hči, mati, oče, vsi vi Gospodu vaša srca! Amen.

Očetova roka.

I.

Milijone zvezdic je sijalo na azurnem nebu, trepetalo kot bi angeljev nešteti kori komaj čakali, kedaj se vrne izgubljeni sin.

Da, da, sin sem bil izgubljeni, sin, ki je dobrohotno božjo roko pehal od sebe.

Lepi dnevi, mladi in nedolžni so minili — ni jih, ni jih več nazaj — Čudne steze, čudna pota sem hodil v svojem življenju — — brez ozira na to roko, ki je moja spremljevalka biti htela — proč — oj žal, da sem jo proč pehal od sebe.

Ej vi dnevi izginoli mladih in nedolžnih let — vi ste bili moji drugi. Vi ste hodili pred mano, poleg mene, vi ste radost moja bila in veselje — —

II.

Pot v življenje pa je čudna, strašna!

Oj gorje mu, kedor na tem potu ni dobil spremljevalca Rafaela!

Glej, šume, hrume kalni valovi reke babilonske! — Čuj, sirensko zapeljivo petje — Čuj veselje, radost, razuzdanost tukaj — tamkaj podle zabavljice — —.

Če se nisi oprl s palico ljubezni božje, če se ti je posušila ta palica v rokah, če nisi zalival nežni cvetki v strašni tej vročini — oj zaman, zaman so tvoji trudi, da bi ušel dušam zapeljivim.

Vabijo te, se sladkajo, in to dobro znajo — saj vedo za kaj se gre — za neumrljivo dušo. In ta cena — je gotovo dragocena.

Da, zato je pekel trudi in nastavlja zanjke kar povsod, nevidne zanjke.

III.

Zima mrzla in studena vlada vse povsodi, pod nogami škriplje ledeni sneg — — mene zebe v dušo — —

Oj, ta zima, ta ledena zima v ljudskih srcih!

Kje je spomlad s svetkami posuta, kje je zareče poletje, kje ljubezen, ki je grela nekedaj ledena mrzla srca?

Ni je! Vrgli so proč to ljubezen božjo, vrgli proč to cvetko, ki jo je božji sin prinesel na zemljo —

Bog jim je deveta briga — samo vživaj, srkaj in napajaj se v slastih . . .

Kaj pa duša, neumrjoča duša? —

Prazen fantom je to, bujna domišljija mu je dala življenje — saj je smrtjo vsega konec!...

Da, da — zima, mrzla zima in ledena vlada vsepovsodi.

Človek bitje božje in njegovo delo — človek hodi svoja pota....

IV.

A roka dobrotna, božja roka, čaka le trenutka, da se kupica napolni —

Ti roka. Očetova — oj potrpi in počakaj! —

Vsmili se, potrpi, da skesano ljudstvo pomoli: — — «Kyrie eleison: Gospod pomiluj!»

* * *

Milijoni zvezdic so sijali na azurnem nebu, kakor angeljev nešteti kori... Zima je zunaj, ledeno mrzlo je zunaj; meni pa se je vžgala ljubezni iskra, ki že tli, gori vsplamteva v velikim plamenu.

«Oče, oče, oj, oprosti zemlji sinu, sinu nekedaj izgubljenemu oprosti!»

F. S. Pavletov.

Romarjeva pisma.

I.

Trst, 7. aprilja 1904.

„Umrl bom in ne bom videl Jeruzalema.“

Ali se še spominjaš, dragi, kedaj sem Ti rekel te besede? Pogovarjala sva se takrat o sveti deželi in zatrjevala, da jo obiščeva ob vgodni priliki. Preteklo je od tega več let, a nobeden naju ni bil tam. Tedaj sem se izrazil, da je ne bom videl več v življenju.

Pa kar nenadoma je zasijalo upanje, da se mi izpolni želja. »Sedaj ali nikedar!« se je oglašalo v meni. In glej, že Ti pišem iz Trsta. Ker nisi mogel iti z menoj, poročal Ti bom, kako se mi bo godilo na romanju. Žal, da si odložil to potovanje. Kako rad bi Te imel za tovariša!

V Šenpetru na Notranjskem je prišlo nekaj tržaške gospode v moj voz. Dame so imele s seboj celo breme cvetočega grmovja, ki so ga natrgale v Opatiji. Lahko si misliš, da me je kakor trdega Gorenca iznenadila ta spomladnja vonjava. Pri nas je o tem

času, osobito letos, še toliko snega, da se ne vidi nobena prekoprina, tukaj pa cvetje. Iz zime grem naproti vigredi, ki bo toliko lepša, kolikor dalje se pomaknem proti jugu. Zato za obisk Palestine ni vgodnejših mesecev, nego sta marec in aprilj. Ondi upam dobiti vse v zelenju, vročina pa tudi še ne bo prehuda.

Lahko vgaueš, kakošne misli so mi polnile dušo, ko sem se izprehajal danes zjutraj ob tržaškem pristanišču. Pogled mi je plaval proti jasnemu obzorju in po leskeči morski gladini. Ali nam bo nebo milo na daljni vožnji po jadranskem in sredozemnem morju? Pribrodarimo pač li srečno do zaželenega obrežja? V luki so bili zasidrani parniki raznih imen. Kateremu se pač izročimo, da nas ponese proti obljubljeni deželi?

Da, proti obljubljeni deželi, saj je to ista zemlja, v katero je pripeljal Gospod izvoljeno ljudstvo. Toda že več stoletij jo poseduje drug narod, ker je je bil Izrael nevreden. Tudi Turek, njen sedanji gospodar, je ni. A ne moremo pomagati, če ni drugače. Romar izve že v Trstu, kedo da vlada v sveti deželi. Vsakemu, ki gre v Palestino, mora turški pooblaščenec podpisati popotni list. Kedor bi se ne mogel izkazati s tem podpisom, sploh ne more priti med afrikanske in azijske mohamedove. Zato mi je bila prva skrb, da sem v Trstu poiskal pisarno turškega konzulata. Dobil sem jo v obližju kolodvora južne železnice na »Piazza Statione.«

To jutro je bil zastopnik otomanske trohnele države zelo slabe volje. Ne vem, ali zaradi tega, ker je sploh tako čmeren človek, ali pa zato, ker se majejo sultanovi stebri na vsih koncih in krajih. Mogoče, da mu tudi ni všečevala moja osebnost. Pokazal sem mu svoj popotni list s prošnjo, da naj mi ga potrdi. Zanikrno je čital, kaj je notri pisano o meni. S parnikom se mi je bilo odpeljati ob pol dvanajstih dopoldne, a ura je bila že deset, ko sem se mudil v konzulovi pisarni. Vljudno ga opozorim, da imam prav malo časa. Pogleda me nekako temno, vzame pero v roke, naredi par potez in pritiskne pečat na moj dokument. Za ta posel je bilo treba plačati okoli pet kron, ki sem jih prav rad dal, da sem le dobil potrdilo.

Sedaj mi je odprta pot med moslime. Ne bojim se, da bi mi delali kake težave, ali da bi me celo zavrnilo iz svojih dežel. Saj je popotni list postavno izgotovljen in še posebej kolekovan z dvajsetimi pijastri. Čez kolek pa je vdarjen napis Solvite. Turški in arabski stražniki sicer ne razumevajo latinščine, a toliko gotovo vedo, da pomenja ta beseda: Plačal je.

Bliža se ura, ko odplovemo iz tržaške luke. Kličem Ti še enkrat: Spominjaj se svojega prijatelja, da mu ne odpre morje svojih groznil prepadov.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovinske črtice iz Bele Krajine v turški sili.

Prvi del kakor vvod drugemu.

Meji žuga turški blisek.
Narodna.

Kmalu potem, ko se je Bela Krajina po večletni menjavi raznih vladarskih hiš vklonila habsburškemu orlu, jo je obiskala silna nadloga, ki jo je zatirala kruto in dolgo. Ta nadloga je bila krvava turška sila. Če je bila ta neznosna za Kranjsko, bila je tem bolj za Belo Krajino. Ona je bila prva, ki je občutila divjo nje krutost. Prvi pogled na kranjsko zemljopisno karto, nje južno in južnovzhodno mejo, nas prepričuje, da je zamogel od Balkana sem deroč sovražnik v Kranjsko najlože vdreti skozi široko ravnino pri Krškem, skozi nižavje v obojestranskem Prikolpju v bližini Metlike, v Pobrežju, ali pri Vinici. Zanj je bila Bela Krajina most, po katerem se je pomikal obračunavši seveda po »turško« najprvo z njo. Po tem mostu se je vračal po končanem turškem plesu v svoja roparska gnezda. Poleg turške sile jo je obiskala marsikatera druga, a nobena ji ni vsekala toliko in tako skelečih ran in zapustila tako žalostnega spominja, kakor uprav turška. Potoke solza in krvi so prelili belokranjski pradedje zaradi strašnih turških navalov. Zgodovina te dobe bi morala biti, da se dovolj

označi, pisana s krvjo. Na tisoče belokranjskih sinov je padlo pod turškim mečem na nje meji; še več pa jih pustilo življenje v njej sami. Izžeto ljudstvo je pokladalo na žrtvenik domoljubja kri in življenje in svoj zadnji vinar kot »turški davek«. Belokranjske cerkve so dale vse svoje dragocenosti, da se prekujejo v denar. Vkljub žrtvam, neznosnim in krvavim, zanjo ni dolgo napočil dan rešitve in pokoja. Včasih ni minulo leto, da ne bi bila preletela turška kardela enkrat ali večkrat njenih ravnin. Požgana in oropana sela, razlujena in opustošena so se komaj dvignila iz razvalin, nova turška sila jim je dala v hipu staro lice. Spominj na krvoloki ljud se je med belokranjski rod tako globoko vkoreninil, da umeva pod Turkom najhujšega sovražnika. Znana prislovica: »Hujši si nego Turek.«

Ker se dogodivščine turške sile v Beli Krajini sučejo iz večine krog obeh belokranjskih mest: Metlike in Črnomlja, zdi se mi uprav tu umestno, da zabeležim potrebno iz zgodovine Turkov in iz preteklosti obeh najbolj prizadetih, prej imenovanih mest.

Prvotna domovina Turkov je okolica Bajkalskega jezera in obližje severnega »nebeškega kraljestva« kitajskega. Po naravi surov, neotesan in roparjeljni ljud se je pogosto vdaril med seboj, še pogostejše je napadal in vznemirjal svoje sosedo. V desetem stoletju so se razprostrli med prej imenovanim jezerom in Kaspiškim morjem. Poprijeli so se tedaj nove mohamedanske vere, ki jih je storila že prej predrzne še bolj predrzne in bi po svoji vsebini vžgala tudi manj predrzno in pogumno ljudstvo. Verovali so, da je človeku vsaka reč, tudi smrt že naprej določena. Ista ga zamore ob istem času doseči doma ali v tujini. Ki je padel v boju, bil bi isti čas izdihnil svojo dušo, če bi bil ostal doma, v lastni hiši. Ozi-rajochim se na trdno njih vero v to resnico, se nam ne more zdeti čudno, da so šli brez strahu v boj in navadno vselej bili sovražniku kos. Njih vera jim je velevala, bojevati se tako dolgo, dokler Mohameda, začetnika turške vere ne spoznajo vsi narodi in časte vsa ljudstva njih Alaha. Ta verska navdušenost je vodila vse in nič ni čuda, da se je verskim prenapetnežem vdala dežela za de-

želo, da se je vклонilo ljudstvo za ljudstvom in da je pred njimi padel sovražnik za sovražnikom.

Leta 1224. je eden njih poglavarjev, Sulejman po imenu, zbežal s 50.000 Turki pred Mongoli v Armenijo. Ker ta ni imela za vse dovoljno živeža, vrnilo so se nekateri domu, drugi pa so se pomaknili v Malo Azijo. Stopili so v vojno službo Selčukov: po smrti zadnjega selčukškega sultana je postal Sulejmanov vnuk Osman I. neodvisen sultan (cesar) cesarstva turškega ali po njem imenovanega cesarstva ozmanskega. Njegov sin Urhan (1326—59) je vzel Bizantincem v Mali Aziji mesto za mestom, razširil svoje kraljevstvo tje do Bospora. Njegovo oko je poželjivo zrlo v lepe in rodovitne dežele onstran Helesponta. Tudi te so padle Turkom kmalu v roke. Pripomogle so jim k temu neprekosljive čete janičarjev, sestavljene žalibog iz samih krščanskih otrok, ki so tudi kristijanom prizadejali nepopisno gorja, in pa zapletene homatije puhlega in skoraj dozorelega bizantinskega carstva. Sorazmerno je to slednje slabilo in pešalo, moč turška pa je krepko rasla od dne do dne. Urhanovim željam je zadostil njegov sin Sulejman. V veselje svojega očeta se je srečno prepeljal l. 1356. na okornih, iz hlodov zbitih in z jermeni zvezanih plavih čez ozki Helespont. Z naglo silo je vdaril na neki slabo utrjeni grad, kako poldrugo uro daleč od Kalipoli-ja in ga dobil v vblast. S tem so se vsedli Turki v Evropi in mesto za mestom, dežela za deželo se je vdala rastoči turški sili. Naslednje leto je padel Kalipoli, vsa dežela do Marice in Erkene je postala turška krajina.

Iz domovine.

Trije grobovi.

V Šmartnem pred Kranjem krijejo trije grobovi troje brezmadežno življenje.

Najbliže cerkvenemu glavnemu vhodu je počivališče slovečega šentjoškega dušnega pastirja, rojenega Italijana Juliani-ja. Brezdvombeni njega spoštovatelj dr. Prešerin mu

je zložil nagrobni verz. Ves napis spomenika iz črnega marmelja se glasi pobesedno:

„Grob

Gospoda Franza Juliani,

duhovniga pastirja na gori Svetiga Joshta, ki je bil rojen 15. kosaperfka leta 1756. in ki je umrl 14. grudna leta 1836.

Opaial vere je oroshje
Sa boshjo zaŕt vojŕniak gorezh,
Bil ivitel svezhnjek zerkve boshje,
Je pridgar, Spov'dnik slovezh.
De bres mozhi bi nozh bla luda,
Zhuyal je romarjov paŕtir,
Tam Bog mu daj plazhilo truda,
V nebeŕih vshivat vezhni mir!“

Tik zraven njega čaka vstajenja drugi njega naslednik pri sv. Joštu, popolnoma idealna prikazen v vrstah kranjskega duhovstva — Fran Tavčar. Mož, ki ga more malokedo doseči v čednostih. Prijateljeva roka mu je napisala naslednje stihe, vsekane v nadgrobnik iz sivkastega kamena.

„Gospod

Fran Tavčar,

roj. v Poljanah dne 21. jan. 1832.
umrl dne 23. avg. 1897. Veliko let
dušni pastir pri sv. Joštu.

Draga duša, čista kot zlato,
Neutrjeni izpovednik,
Žitjem svojim vsem nam učnik —
Bog zato povrni ti nebo!“

Neprekopan je bil Ivan Julijanija grob do vlani. Položili pa so vanj 4. adventno nedeljo, 18. decembra 1904. leta, tu v Šmartnem 16. decembra kakor župnika zamrlega in veliko let poprej v Gradu na blejski zemlji kakor dekana poslujočega Josipa Razborškega — moža nenavadno lepega duhovskega življenja in pa tako milega v vsem svojim nastopanju, da menda nikoli nikjer ni imel kakega nasprotnika.

Le redko kedaj bode kje skupaj počivala trojica tako vzglednih živenskih lastnosti.

Prepričani smo, da marsikak duhovnik prej ali slej priroma na ta posvečeni kraj

nad prahom teh božjih ljubiteljev prisezajoč: Kakor ti, tako jaz — tako mi.

Zrnje.

Marija — sladko ime. Laški pesnik Dante pripoveduje v svoji pesmi o nebesih, da je videl v nebesih trume angeljev in svetnikov zbranih okrog Marijinega prestola. Naenkrat se je začulo ime »Marija«. V tem trenutku pa je zapel na liri nadangelj Gabrijel Mariji slavospev, katerega so nadaljevala vsa nebesa v nepopisni radosti. Komaj je potihnilo to petje, že se je začulo vnovič »Marija« in vnovič je zadonel po vseh neizmernih prostorih nebeški slavospev. Med petjem so se razvrstili vsi nebeščani v veličastno procesijo in so peli: »Regina coeli, laetere! — Veseli se, nebeška Kraljica! — Marija, o sladko ime!

o. Kazimir.

Bližnjika dobro ime! Mož je prinesel kos belega platna do barvarja, da bi mu ga napravil črnega. A kmalu na to mu je prinesel kos črnega, da bi ga napravil belega. »Priatelj, odgovoril mu je barvar, »iz belega se lahko napravi črno, nihče pa ne more storiti obratno iz črnega belo.« — Kakor s platnom, tako je z dobrim imenom bližnjega. Lahko ga je očrniti, iz črnega napraviti belo, čisto, je pa težko, da navadno nemogoče. — Se li ne bojiš, dragi, odgovora pred Bogom? o. Kazimir.

Darilo nevesti. Stari oče je poslal svoji vnukinji, ki se je omožila, v dar: metlo, ogledalo in križ. V priloženem listu je bilo zapisano: »Z metlo v roki, bi te želel enkrat fotografirano, ker kedor pridno dela, ta se obvaruje hudega. — V ogledalu glej vsak dan svoje lastne napake, a druge pusti na miru. — Ob vsem tem pa vendar ne boš nikedar brez križev, ker ni nobena, tudi najboljša hiša brez njih. Takrat se oziraj na sv. križ. — To darilo bi bilo dobro tudi za naše

neveste. Vsem slovenskim nevestam pošilja »Danica« v duhu in koj v naprej ta darila. F. G.

Deklica, čemu jokaš? Tako je vprašala stara gospa mlado dekle, ki je v družbi z drugimi jokalo, ker so jo prezirali zaradi obleke. »Dobri otrok«, jo tolaži gospa, »ne jokaj, nego vesela bodi, ker tisti, ki ga svet prezira, je lahko vedno vesel, saj ni v nevarnosti, da bi grešil s svetom. Nališpane deklice so podobne cvetlicam, katere vedno obkrožujejo buče in metulji, da bi srkali sladki med. A bogoljubna deklica je podobna posodi z dragocenim oljem, ki je skrbno shranjena, da se olje ne pokvari. Ako ti svetu ne všečuješ, ne všeči tudi tebi ne svet. Zapomni si samo tole pravilo. Tvoj največji kras naj bo — milost božja, tvoji biseri — solze spokornosti in molitve, tvoja obleka — krščanska pravičnost, tvoj prstan — čista vest, tvoj pajčolan — brezmadežno življenje, tvoji pogovori — goreča molitev, tvoje ogledalo — naš gospod Jezus in njegova brezmadežna mati Marija. Tako boš izvoljena nevesta božjega jagnjeta, in boš s svojo krasoto v nebeškem kraljestvu, daleč nadkriljevala vse tiste, s katerimi se zdaj ne moreš meriti.« — Ali slišiš slovensko dekle? F. F.

Listnica vredništva.

1. »Danice« izza 1904 imamo še zelo veliko prav celotnih letnikov. Kedor bi jo želel, naroči naj jo v obvestilu do nas za 4 krone. Ta letnik je velike vrednosti sosebno radi svojih spisov iz stare cerkvene zgodovine ljubljanskega mesta in iz južne Kranjske. — Prav malo letnikov 1903 nam je še tudi v rokah. Teh bi pa oddali proizvod za 6 kron. — 2. Iz Amerike došla poročila nas obvestuj o tem, kako mila je »Danica« našim ljubim rojakom unstran morja. Tudi to je veseli, da se jih spominjamo tako pogosto v »Danici.« Zato smo bili odposlali zadnje številke tudi nekaterim nenaročnikom v Ameriko »Na ogled«. Njih naslove smo iz Amerike prejeli. Ker je markatura tje sila draga, prosimo vse one častite Slovence v Ameriki — ki se ne naroče — naj nas kojkoj dobrotno o tem obveste tem ali onim načinom. Sicer bi prišli v prevelike denarne žrtve. — 3. Dolgov za »Danico 1904 in 1903 je še veliko. Samoumevno bodi, da želimo prav hitre njihove poravnave. Saj je dosti, da delamo brez samopridja — več nego dosti pa bi bila gmotna naša škoda.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej. V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v Lovro Blaznik-ovi trgovini na Starem trgu in v Ivane Pichlerjeve tabakarni na Kongresnem trgu.